
+

•

○

Ný tækifæri og verkfæri fyrir proskapjálfa í Landsáætlun

Jóhanna Margrét Einarsdóttir

Ráðgjafarproskapjálfi hjá Bergrisanum bs.

Samráðsþing um landsáætlun 16. feb 2023

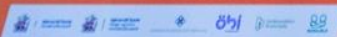

eitthvað gátulegt eins og það óa nuna þegar við
förum í

Ný framtíð

Samráðsþing um landsáætlun Orkuskiptis & samningi
Samvinnu þjóðanna um réttsíki félags lífs

Fimmtudaginn 16. febrúar 2023 kl. 13.00-17.00
í Silfurbergi í Hörpu

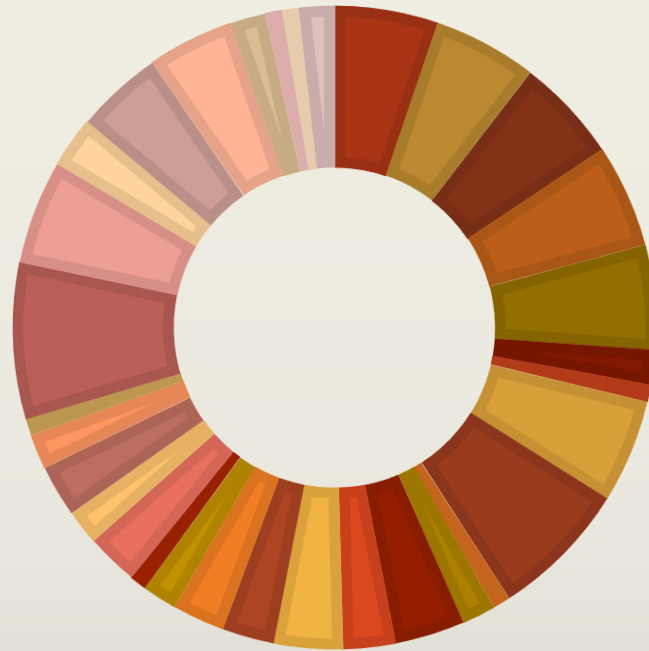

Hótel Selfoss 26. júní

Opnir samráðsfundir með félags- og vinnumarkaðsráðherra um landsáætlun um innleiðingu samnings sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks

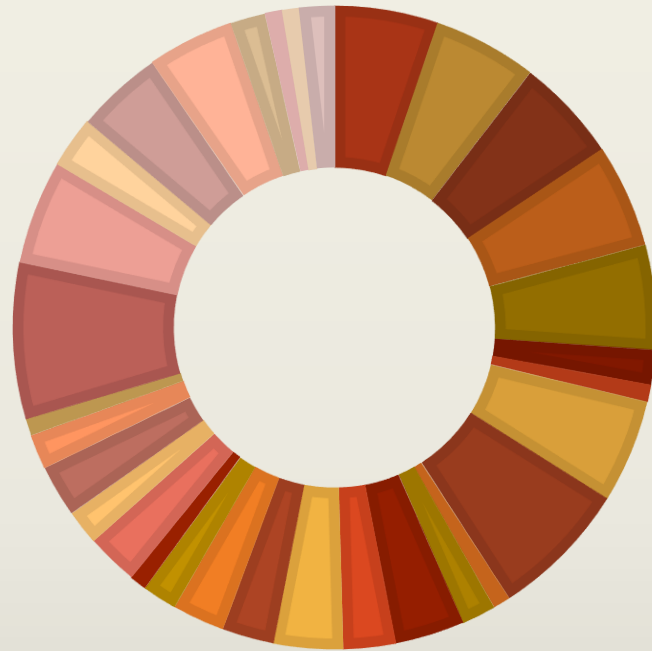
SAMNINGUR SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA Í LANDSÁÆTLUN

☒	1	☒	2	☒	3	☒	4	☒	5
☒	6	☒	7	☒	8	☒	9	☒	10
☒	11	☒	12	☒	13	☒	14	☒	15
☒	16	☒	17	☒	18	☒	19	☒	20
☒	21	☒	22	☒	23	☒	24	☒	25
☒	26	☒	27	☒	28	☒	29	☒	30
☒	31	☒	32	☒	33				

Landsáætlun felur í sér aðgerðir til þess að uppfylla ákvæði greina samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks (SRFF). Því eru viðeigandi greinar samningsins tiltekna við hverja aðgerð

SAMNINGUR SAMEINUÐU ÞJÓÐANNA Í LANDSÁÆTLUN

☒ 1	☒ 2	☒ 3	☒ 4	☒ 5
☒ 6	☒ 7	☒ 8	☒ 9	☒ 10
☒ 11	☒ 12	☒ 13	☒ 14	☒ 15
☒ 16	☒ 17	☒ 18	☒ 19	☒ 20
☒ 21	☒ 22	☒ 23	☒ 24	☒ 25
☒ 26	☒ 27	☒ 28	☒ 29	☒ 30
☒ 31	☒ 32	☒ 33		

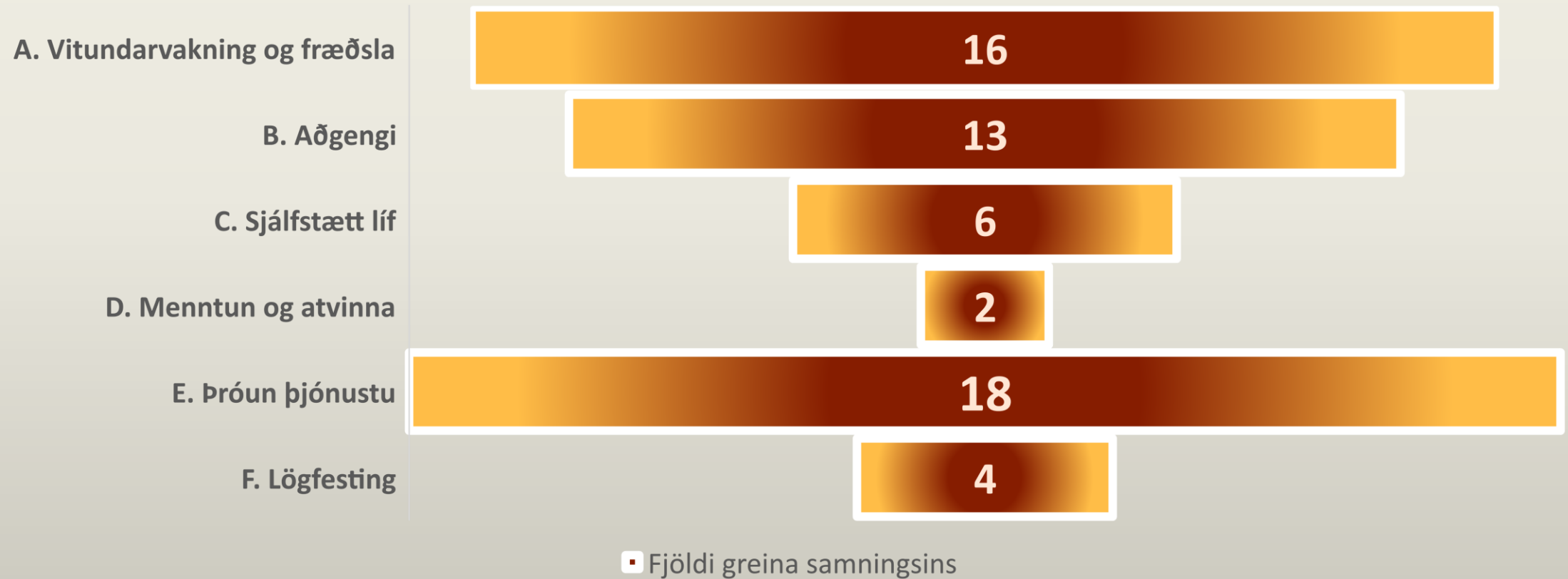
30. gr.

Þátttaka í menningarlífi, tómstunda-, frístunda- og íþróttastarfi.

Landsáætlun um innleiðingu samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks

Landsáætlun um innleiðingu samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks

A Vitundarvakning og fræðsla

8. gr.

Vitundarvakning.

1. Aðildarríkin skuldbinda sig til þess að samþykkja tafarlaugar, árangursríkar og viðeigandi ráðstafanir:
 - a) til þess að koma á vitundarvakningu alls staðar innan samfélagsins, þar á meðal innan fjölskyldunnar, um fatlað fólk og að auka virðingu fyrir réttindum og mannlegri reisn þess,
 - b) til þess að vinna gegn staðalímyndum, fordómum og skaðlegum venjum sem tengjast fötluðu fólki, þar á meðal þeim sem tengjast kyni og aldri, á öllum sviðum lífsins,
 - c) til þess að efla vitund um getu og framlag fatlaðs fólks.
2. Meðal aðgerða í þessu skyni má nefna:
 - a) að standa fyrir og vinna stöðugt að árangursríkum átaksverkefnum um vitundarvakningu hjá almenningi sem miða að því:
 - i. að gera almenning móttækilegan fyrir réttindum fatlaðs fólks,
 - ii. að styrkja jákvæða ímynd fatlaðs fólks og efla samfélagslega vitund um málefni þess,
 - iii. að stuðla að viðurkenningu á færni, verðleikum og getu fatlaðs fólks sem og á framlagi þess til vinnustaða sinna og vinnumarkaðarins
 - b) að ýta undir að á öllum sviðum menntakerfisins, þ.m.t. hjá öllum börnum frá unga aldri, ríki virðing fyrir réttindum fatlaðs fólks
 - c) að hvetja allar gerðir fjölmiðla til að gefa þá mynd af fötluðu fólki sem samræmist tilgangi samnings þessa,
 - d) að efla fræðsluáætlanir til vitundarvakningar um fatlað fólk og réttindi þess

B Aðgengi

9. gr.

Aðgengi.

1. Til að gera fötluðu fólki kleift að lifa sjálfstæðu lífi og taka fullan þátt á öllum sviðum lífsins skulu aðildarríkin gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja fötluðu fólki aðgengi, til jafns við aðra, að efnislegu umhverfi sínu, samgöngum, upplýsingum og samskiptum, þ.m.t. samskiptatækni og -kerfi og að annarri aðstöðu og þjónustu sem opin er eða veitt almenningi hvort sem er í þéttbýli eða dreifbýli. Ráðstafanir þessar, sem skulu fela í sér að bera kennsl á og útrýma hindrunum og tálmunum aðgengis, skulu meðal annars ná til:

a) bygginga, vega, samgangna og annarrar aðstöðu innan dyra sem utan, þar á meðal skóla, íbúðarhúsnæðis, heilbrigðisstofnana og vinnustaða,

b) upplýsinga og samskipta auk annarrar þjónustu, þar á meðal rafrænnar þjónustu og neyðarþjónustu.

2. Aðildarríki skulu enn fremur gera viðeigandi ráðstafanir til þess að:

a) þróa, breiða út þekkingu á og fylgjast með innleiðingu lágmarksviðmiða og leiðbeininga um aðgengi að aðstöðu og þjónustu sem opin er eða veitt almenningi

b) tryggja að einkaaðilar, sem bjóða fram aðstöðu og þjónustu sem veitt er eða opin almenningi, taki mið af öllum þáttum aðgengis fatlaðs fólks,

c) standa fyrir fræðslu fyrir hagsmunaaðila um þau aðgengis vandamál sem fatlað fólk stendur frammi fyrir,

d) hafa merkingar með punktalettri og á auðlesnu og auðskiljanlegu formi í byggingum og annarri aðstöðu, sem almenningi stendur opin,

e) láta í té ýmiss konar aðstoð og þjónustu milliliða, þar á meðal fylgdarmanna, lesara og faglærðra táknumálstúlka, í því skyni að auðvelda aðgengi að byggingum og annarri aðstöðu sem opin er almenningi,

f) efla önnur viðeigandi form aðstoðar og stuðnings við fatlað fólk í því skyni að tryggja aðgang þess að upplýsingum,

g) efla aðgengi fatlaðs fólks að nýrri upplýsinga- og samskiptatækni og -kerfum, þar á meðal netinu,

h) við hönnun, þróun, framleiðslu og dreifingu aðgengilegrar upplýsinga- og samskiptatækni og kerfa þar að lútandi sé frá upphafi unnið að því að slík tækni og kerfi verði aðgengileg með sem minnstum tilkostnaði.

9. gr

gr

4. gr

C Sjálfstætt líf

28. gr.

Viðunandi lífskjör og félagsleg vernd.

1. Aðildarríkin viðurkenna rétt fatlaðs fólks og fjölskyldna þess til viðunandi lífskjara, þar á meðal viðunandi fæðis, klæða og húsnæðis, og til sífellt batnandi lífsskilyrða og skulu gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja og stuðla að því að þessi réttur verði að veruleika án mismununar á grundvelli fötlunar.
2. Aðildarríkin viðurkenna rétt fatlaðs fólks til félagslegrar verndar og til þess að njóta þess réttar án mismununar á grundvelli fötlunar og skulu gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja og stuðla að því að þessi réttur verði að veruleika, þar á meðal ráðstafanir:
 - a) til þess að tryggja fötluðu fólki jafnan aðgang að hreinu vatni á við aðra og að tryggja aðgang að viðeigandi þjónustu, búnaði og annarri aðstoð á viðráðanlegu verði vegna þarfa sem tengjast fötlun,
 - b) til þess að tryggja fötluðu fólki, einkum fötluðum konum og stúlkum og fötluðu eldra fólki, aðgang að áætlunum á sviði félagslegrar verndar og áætlunum um að draga úr fátækt,
 - c) til þess að tryggja fötluðu fólki og fjölskyldum þess, sem lifa í fátækt, aðgang að aðstoð frá hinu opinbera til þess að standa straum af útgjöldum vegna fötlunar, þar á meðal útgjöldum vegna viðeigandi þjálfunar, ráðgjafar, fjárhagslegrar aðstoðar og hvíldarumönnunar,
 - d) til þess að tryggja fötluðu fólki aðgang að húsnæðiskerfi á vegum hins opinbera,
 - e) til þess að tryggja fötluðu fólki jafnan aðgang á við aðra að eftirlaunum og eftirlaunakerfum.

D Menntun og atvinna

24. gr.

Menntun.

- Aðildarríkin viðurkenna rétt fatlaðs fólks til menntunar. Í því skyni að þessi réttur verði að veruleika án mismununar og á grundvelli jafnra tækifæra skulu aðildarríkin tryggja menntakerfi án aðgreiningar á öllum skólastigum og við símenntun sem beinist að því:
 - að mannleg geta og tilfinning fyrir reisu og eigin verðleikum þroskist til fulls og að virðing fyrir mannréttindum, grundvallarfrelsi og mannlegum margbreytileika vaxi,
 - að fatlað fólk geti þroskað til fulls persónuleika sinn, hæfileika og sköpunargáfu, ásamt andlegri og líkamlegri getu,
 - að gera fötluðu fólki kleift að taka virkan þátt í frjálsum samfélagi.
- Til að þessi réttur megi verða að veruleika skulu aðildarríkin tryggja:
 - að fatlað fólk sé ekki útilokað frá almenna menntakerfinu á grundvelli fötlunar og að fötluð börn séu ekki útilokuð frá gjaldfrjálsu skyldunámi á grunnskólastigi eða námi á framhaldsskólastigi á grundvelli fötlunar,
 - að fatlað fólk hafi aðgang til jafns við aðra að endurgjaldslausri grunn- og framhaldsskólamenntun án aðgreiningar, sem uppfyllir almennar kröfur um gæði, í þeim samfélögum þar sem það býr,
 - að viðeigandi aðlögun sé veitt í samræmi við þarfir viðkomandi einstaklings,
 - að fatlað fólk fái nauðsynlegan stuðning innan almenna menntakerfisins til þess að greiða fyrir árangursríkri menntun þess,
 - að árangursríkur, einstaklingsmiðaður stuðningur sé veittur í umhverfi sem hámarkar námsþroska og félagsþroska sem samræmist markmiðinu um fulla þátttöku án aðgreiningar.
- Aðildarríkin skulu gera fötluðu fólki kleift að öðlast hagnýta og félagslega færni í því skyni að greiða fyrir fullri þátttöku þess, til jafns við aðra, í skólastarfi og sem borgarar í samfélaginu. Aðildarríkin skulu gera viðeigandi ráðstafanir í þessu skyni, meðal annars:
 - auðvelda fólki að læra punktaletur, óhefðbundna ritun, auknar og óhefðbundnar samskiptaleiðir, -máta og -form og færni í skynjun og hreyfifærni, ásamt því að greiða fyrir jafningjastuðningi og jafningjaráðgjöf,
 - auðvelda fólki að læra táknmál og efla sjálfsmynd heyrnarlauss og heyrnarskerts fólks með tilliti til tungumáls,
 - tryggja að menntun fólks, og þá sérstaklega barna, sem er blint eða sjónskert, heyrnarlaust eða heyrnarskert eða fólks með samþætta sjón- og heyrnarskerðingu fari fram á viðeigandi tungumálum og tjáningarmáta sem hentar viðkomandi einstaklingi og í umhverfi sem hámarkar námsþroska og félagsþroska.
- Í því skyni að tryggja að fyrirnefnd réttindi verði að veruleika skulu aðildarríkin gera viðeigandi ráðstafanir til þess að ráða kennara, þar á meðal fatlaða kennara með sérþekkingu á táknmáli og/eða punktalettri, og þjálfva fagfólk og starfsfólk sem starfar á öllum sviðum menntakerfisins. Slík þjálfun skal fela í sér vitund um fötlun og notkun viðeigandi aukinna og óhefðbundinna samskiptaleiða, -máta og -forma, kennsluaðferða og námsgagna sem er ætlað að styðja fatlað fólk.
- Aðildarríkin skulu tryggja að fatlað fólk hafi aðgang að almennu námi á háskólastigi, starfsþjálfun, fullorðinsfræðslu og símenntun án mismununar og til jafns við aðra. Aðildarríkin skulu, í þessu skyni, tryggja að fatlað fólk fái notið viðeigandi aðlögunar.

24. gr

E Þróun þjónustu

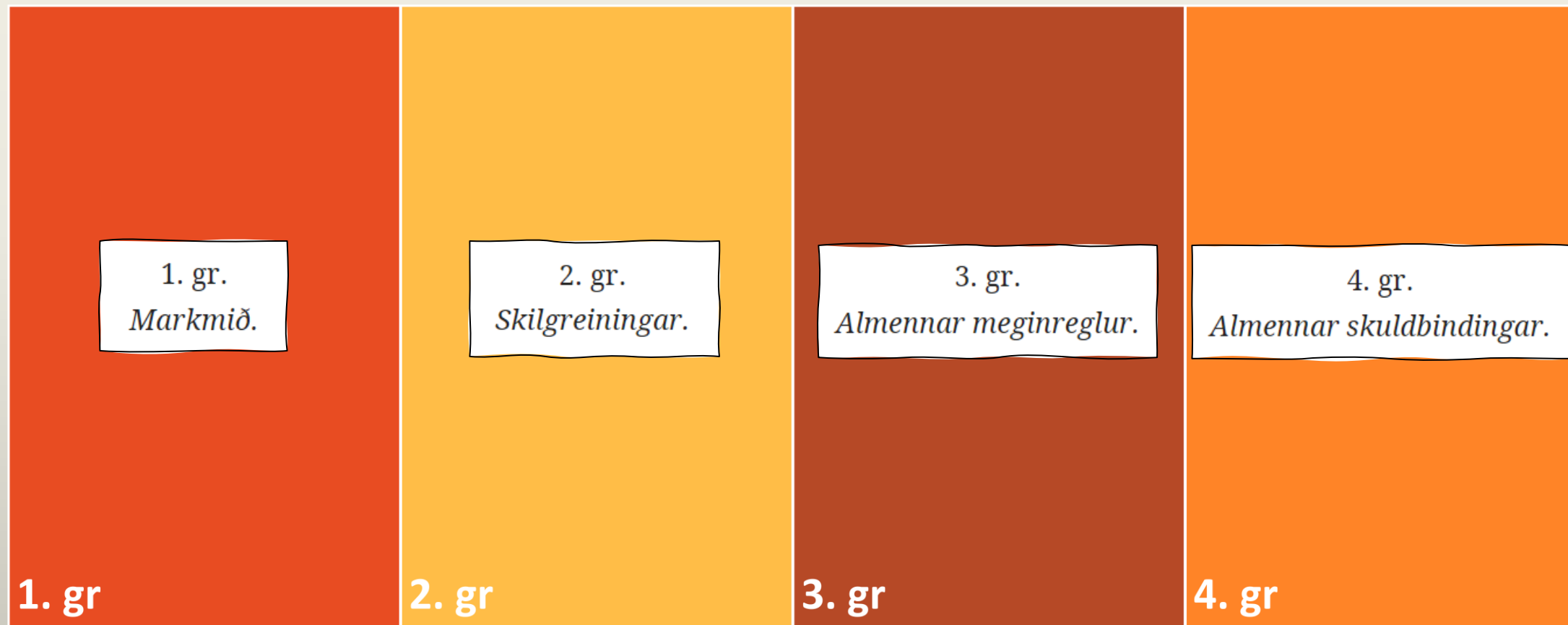
25. gr.

Heilbrigði.

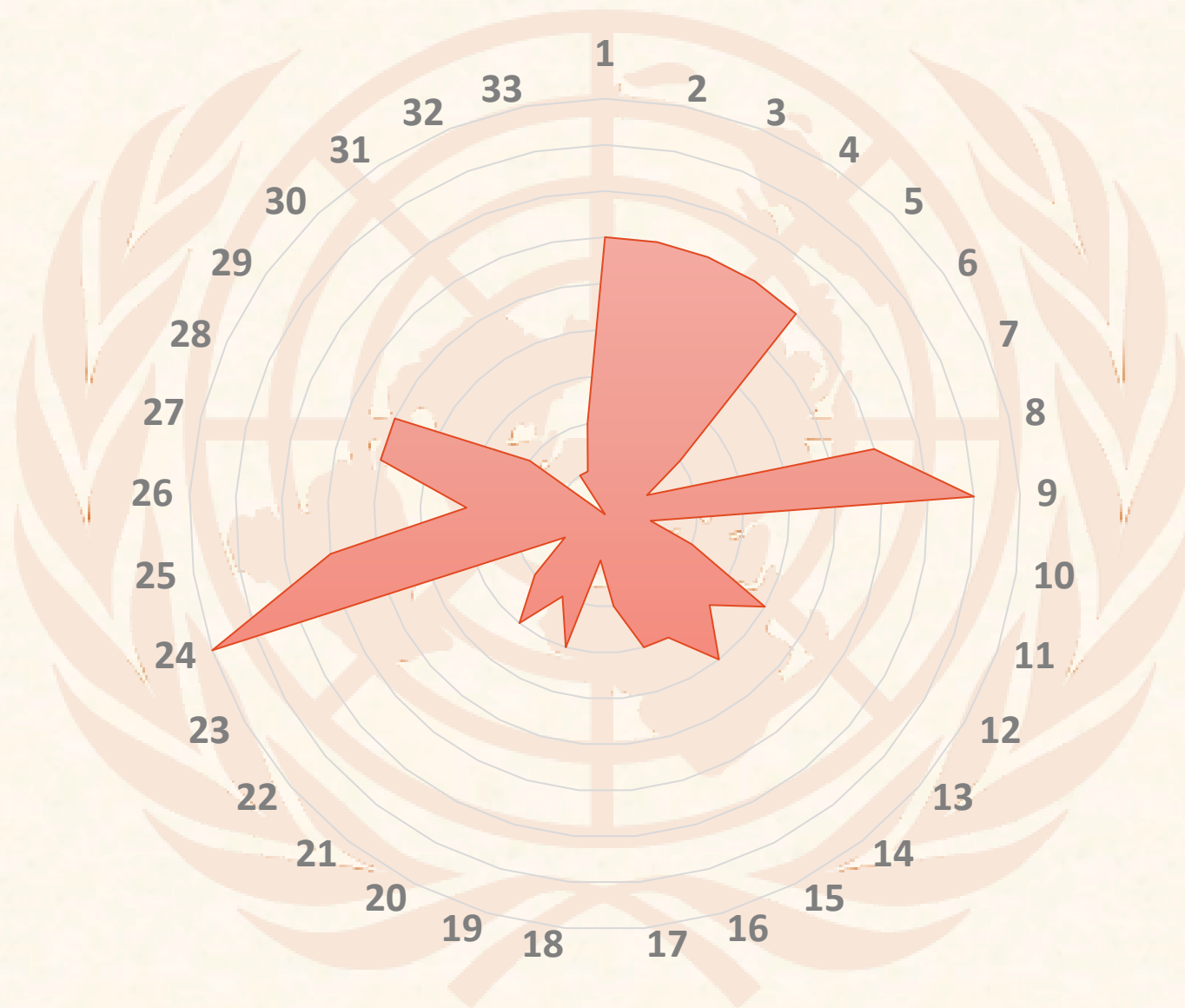
Aðildarríkin viðurkenna að fatlað fólk hafi rétt til þess að njóta besta mögulega heilbrigðis án mismununar á grundvelli fötlunar. Aðildarríkin skulu gera allar viðeigandi ráðstafanir til þess að tryggja fötluðu fólki aðgang að heilbrigðisþjónustu, sem tekur mið af kyni, þar á meðal heilsutengdri endurhæfingu. Aðildarríkin skulu sérstaklega:

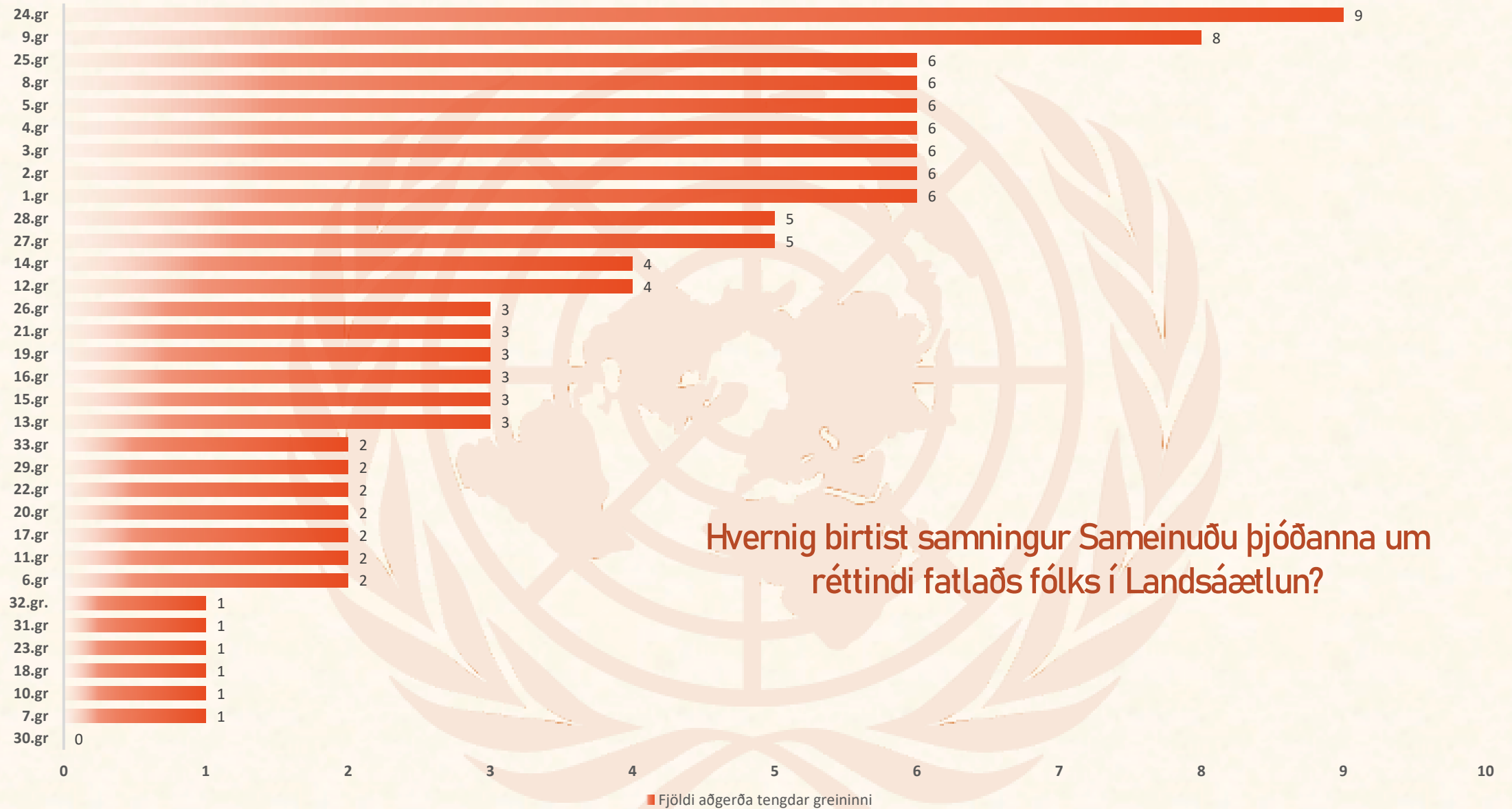
- a) sjá fötluðu fólki fyrir heilbrigðisþjónustu og heilbrigðisáætlunum sem eru ókeypis eða á viðráðanlegu verði og eins að umfangi, gæðum og á sama stigi og gildir fyrir aðra, meðal annars á sviði kyn- og frjósemisheilbrigðis og að því er varðar samfélagsáætlanir á sviði lýðheilsu,
- b) sjá fötluðu fólki fyrir þeirri heilbrigðisþjónustu sem það þarfnast sérstaklega vegna fötlunar sinnar, þar á meðal að bera kennsl á og grípa til aðgerða eins fljótt og auðið er eftir því sem við á og veita þjónustu sem miðar að því að draga úr fötlun eins og frekast er unnt og koma í veg fyrir frekari fötlun, þ.m.t. meðal barna og eldra fólks,
- c) bjóða fram fyrrnefnda heilbrigðisþjónustu eins nálægt heimabyggð fólks og frekast er unnt, þar á meðal í dreifbýli,
- d) gera þá kröfu til fagfólks í heilbrigðisþjónustu að það annist fatlað fólk eins vel og aðra, þar á meðal á grundvelli frjáls og upplýsts samþykkis, meðal annars með vitundarvakningu um mannréttindi, mannlega reisn, sjálfræði og þarfir fatlaðs fólks með þjálfun og útbreiðslu siðferðilegra viðmiða fyrir starfsfólk, bæði innan einkarekinnar og opinberrar heilbrigðisþjónustu,
- e) leggja bann við mismunun gagnvart fötluðu fólki á sviði sjúkratrygginga og líftrygginga, þar sem slíkar tryggingar eru heimilar að landsrétti, sem skulu veittar á sanngjarnan og réttmætan hátt,
- f) koma í veg fyrir að einstaklingum sé synjað um heilsugæslu eða heilbrigðisþjónustu eða um mat og drykk á grundvelli fötlunar.

F. Lögfesting

Hvernig birtist samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks í Landsáætlun?

Hvernig birtist samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks í Landsáætlun?

The background of the slide features the United Nations logo, which consists of a world map centered on the North Pole, surrounded by a laurel wreath. The logo is rendered in a light blue color against a dark blue background.

Algengustu greinar SRFF í Landsáætlun

...viðurkenna rétt fatlaðs fólks
til menntunar

... tryggja fötluðu fólki **aðgengi**,
til jafns við aðra, að efnislegu
umhverfi sínu, samgöngum,
upplýsingum og samskiptum

Samingur Sameinuðu þjóðanna um
réttindi fatlaðs fólks

2007

2016

2025

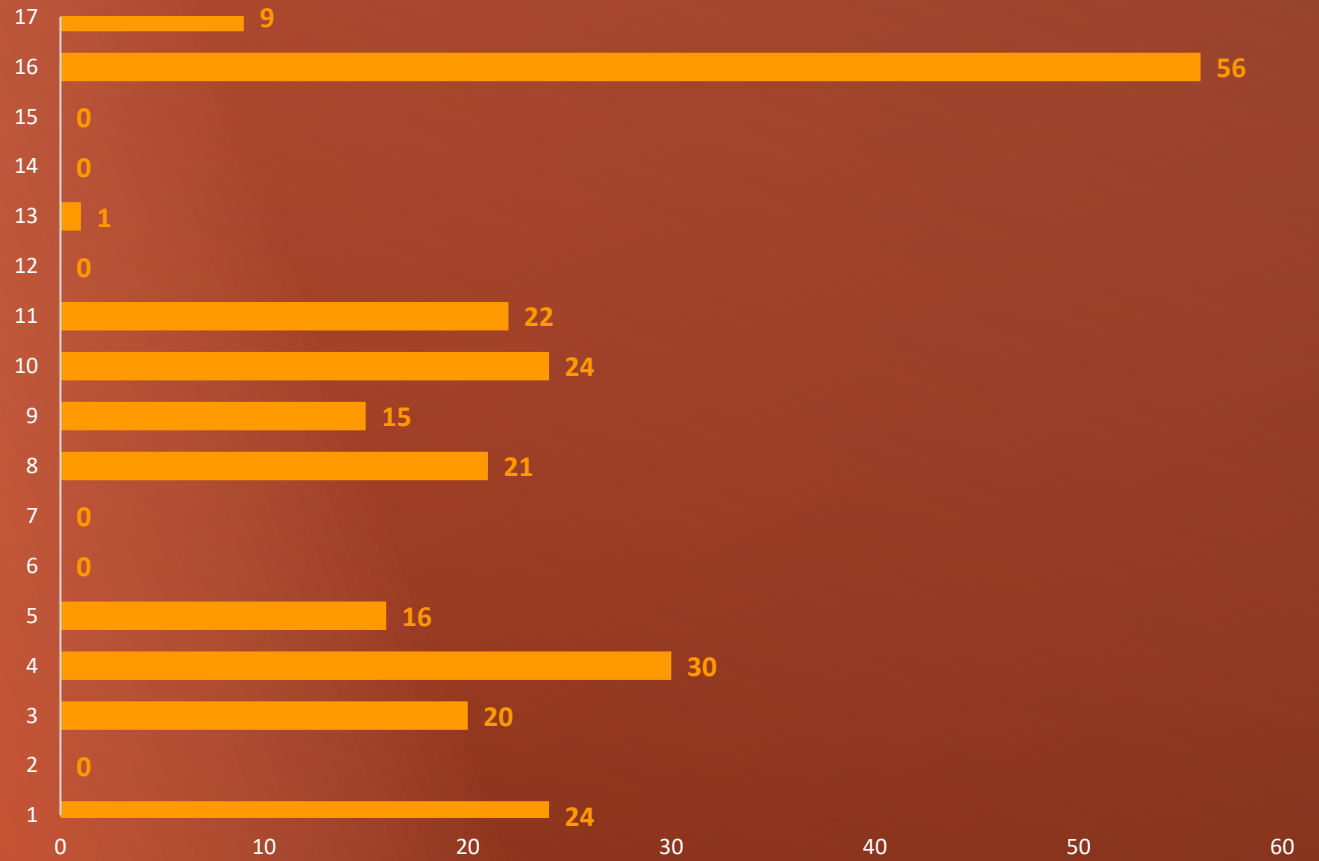

2016 – 2030

Heimsmarknið Sameinuðu þjóðanna um
sjálfbæra þróun

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna í Landsáætlun

Stuðla að friðsæðum og sjálfbærum samfélögum fyrir alla menn, tryggja öllum jafnan aðgang að réttarkerfi og byggja upp skilvirkar og ábyrgar stofnanir fyrir alla menn á öllum sviðum

16 FRIDUR OG RETTLÆTI

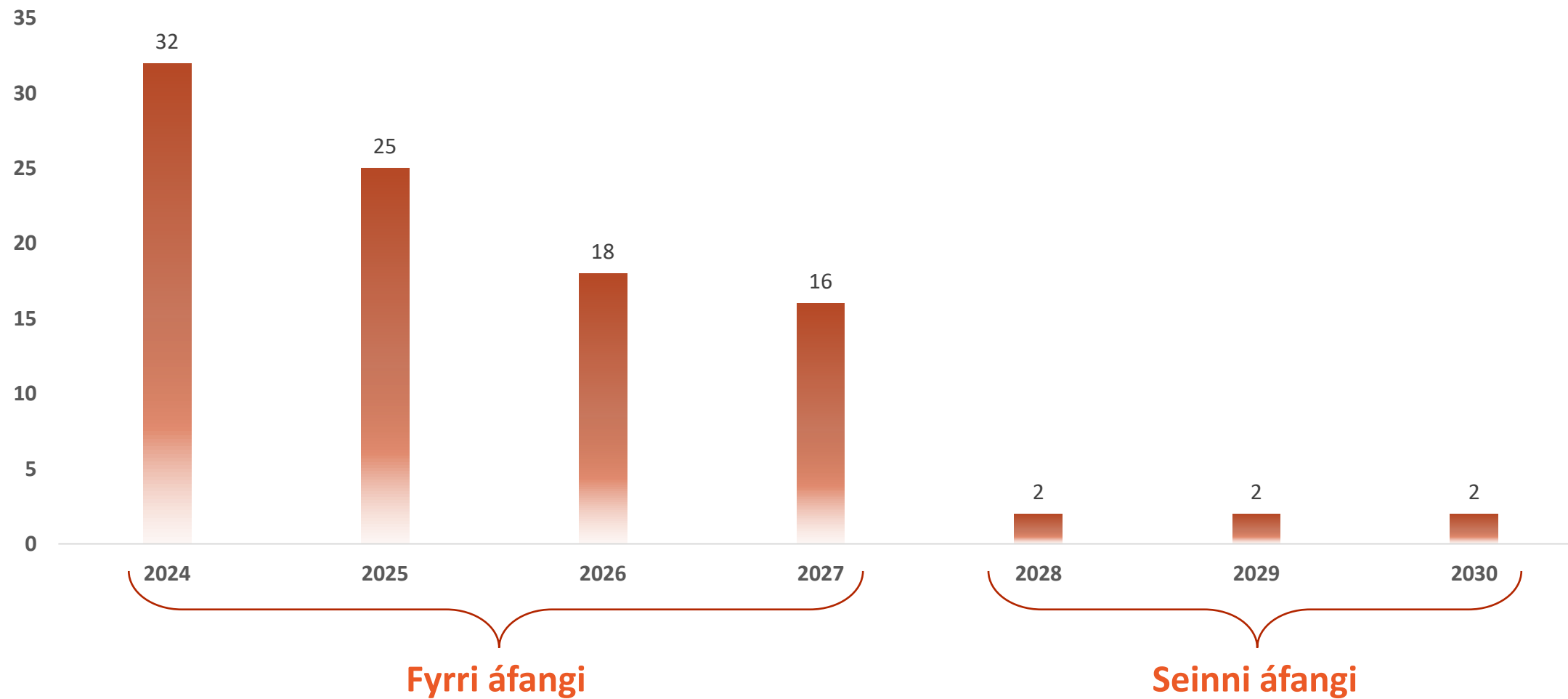
4

MENNTUN FYRIR ÖLL

Tryggja jafnan aðgang allra
að góðri menntun og stuðla
að tækifærum allra til náms
alla ævi

Tímalína aðgerða Landsáætlunar

Ný tækifæri og verkfæri fyrir proskapjálfa í Landsáætlun

- Landsáætlun megin verkfæri stjórnvalda
- Árlegt samráðsþing
- Samningurinn öðlast meira vægi
- Heimsmarkmiðin

Látum okkur málin varða
Við erum hreyfiafl

